

different development trajectories, consistent with social and cultural spheres, where artistic creativity plays a significant role.

On the basis of the specified goal, the aim is to reveal the potential of the principles of empowerment pedagogy in future musical art and choreography teachers' training in the paradigm of sustainable personality development, which is carried out taking into account various spheres of the socio-cultural environment of the modern society.

The factors determining the need for sustainable development, which objectively exist in the modern space, are outlined. The article emphasizes students' attitude to development and self-development already at the first stages of obtaining higher education. Effective technologies of sustainable development that are introduced from the first stages of education in higher education institutions have been identified: acmeological, interdisciplinary, projective and participatory.

The spheres of empowerment application in the field of art education based on the participation technologies are presented. The compatibility of the personality's sustainable development and the postulates of empowerment pedagogy in the socio-cultural space and in the projection on the personality of future musical art and choreography teachers is shown.

The qualities-needs that are subject to sustainable development are revealed. These are not abilities, but rather professional qualities that are formed at the mental level due to typical needs, which are gradually realized by applicants, future specialists in the field of musical art and choreography, which require constant improvement and self-development for their implementation.

Emphasis is placed on the principles of empowerment pedagogy, which are consistent with creative activity and problems of future musical art and choreography teachers' creative development.

Key words: *sustainable development, empowerment pedagogy, pedagogical principles, factors, technologies, future teachers of musical art, future teachers of choreography.*

УДК 378

Микола Федорець

Державний заклад «Південноукраїнський національний педагогічний університет імені К. Д. Ушинського»

ORCID ID 0000-0001-6243-4208

Ван Цзябін

Державний заклад «Південноукраїнський національний педагогічний університет імені К. Д. Ушинського»

ORCID ID 0009-0001-4975-1011

DOI 10.24139/2312-5993/2024.01-02/105-117

ФОРМУВАННЯ МУЗИЧНО-ЕСТЕТИЧНОЇ КУЛЬТУРИ ПІДЛІТКІВ ЗАСОБАМИ ОПЕРНОЇ МУЗИКИ

Стаття стосується однієї з актуальних проблем духовного становлення сучасної молоді – формування музично-естетичної культури підлітків засобами класичної музики, зокрема оперної музики. В статті обґрунтовано актуальність означеної проблеми для системи загальної музичної освіти, що здійснюється в закладах загальної середньої освіти (ЗСО) України і Китаю; оновлено поняття музично-естетичної культури в умовах постінформаційного суспільства;

аргументовано важливість залучення сучасних учнів підліткового віку до найвідоміших творів національного та світового тезаурусу оперної музики; представлено деякі особливості сучасних уроків музичного мистецтва, присвячених ознайомленню учнів з оперною музикою; надано методичні рекомендації стосовно формування музично-естетичної культури підлітків засобами оперної музики, а також деякі методико-технологічні аспекти підготовки майбутніх учителів музичного мистецтва обох країн до вирішення означеної проблеми в умовах постінформаційного суспільства.

Ключові слова: *культура, музично-естетична культура, опера, оперна музика, загальна музична освіта, урок музичного мистецтва, підлітки, учні, педагогічні технології, постінформаційне суспільство, майбутні учителі музичного мистецтва, музично-естетичний смак, художньо-естетичний досвід, компетентності, культурна (ключова) компетентність, художня картина світу.*

Постановка проблеми. Формування музично-естетичної культури сучасних учнів підліткового віку в умовах постінформаційного суспільства ставить перед закладами ЗСО України і Китаю, а попереду усього, перед учителями музичного мистецтва обох країн, питання пошуку ефективних інноваційних методик та педагогічних технологій для модернізації загальної музичної освіти. Учені (О. Горожанкіна, Го Цзюнь, Ден Юйжань, Н. Добровольська, Ду Хуейцю, Л. Кохан, Я. Кушка, Л. Масол, М. Федорець, О. Шувалова, Л. Хлебнікова, С. Цзінцю, Сюй Сінчжоу, Сян Хаоран, А. Хоменко, Яо Вэй та ін.) відзначають важливість загальної музичної освіти та музично-естетичного виховання сучасних школярів для всебічного розвитку, а також указують на підвищений інтерес та особливу увагу суспільства обох країн до необхідності набуття учнями культурної компетентності, художньо-естетичного досвіду та формування у них достатньої музично-естетичної культури.

Висока актуальність означеної проблеми в умовах постінформаційного суспільства пов'язано, у першу чергу, з вільним доступом завдяки розповсюджених інтернет-мереж «до будь-якої музики, в тому числі, до комерційних музичних творів низької якості, які належать до так званої "масової культури" (Федорець, 2022). Але означений напрям роботи з учнями підліткового віку пов'язано не тільки з проблемою їх музичного виховання, але й з набуттям новим поколінням духовної культури, моральності, «тому торкається практично усіх сфер життя сучасної людини, як невід'ємна частина її внутрішнього світу» (Там само).

Адже, аналіз наукового дискурсу, зокрема публікацій учених України та Китаю стосовно формування музично-естетичної культури школярів-підлітків засобами класичної, зокрема оперної музики, в умовах постінформаційного суспільства, спостереження на уроках

музичного мистецтва в закладах ЗСО, опитування та бесіди з учителями-практиками, що викладають навчальні дисципліни «Музичне мистецтво» та «Мистецтво», бесіди з учнями середніх (5-7-х) класів та їх батьками, дозволяють зробити висновок, що для переважної більшості сучасних підлітків обох країн шедеври національної та світової оперної музики залишаються частково, або повністю невідомими. Одночасно, дослідження показало, що значна частина опитаних учителів музичного мистецтва та керівників закладів ЗСО не повністю розуміють важливість оперної музики для духовного виховання учнів та їх всебічного розвитку.

У той самий час, бесіди та опитування майбутніх учителів музичного мистецтва – здобувачів мистецько-педагогічної освіти відповідних факультетів, дозволяють стверджувати, що більшість з них підтримають важливість ознайомлення сучасних учнів з видатними творами оперної музики для їх духовного розвитку, набуття художньо-естетичного досвіду, культурної (ключової) компетентності та розуміння художньої картини світу як умови формування музично-естетичної культури. Але, як означені здобувачі, так і викладачі мистецько-педагогічних факультетів відзначають недостатність продуктивних методик та методико-технологічних рекомендацій щодо вирішення проблеми формування музично-естетичної культури учнів підліткового віку за допомогою оперної музики. Тому **мета** даної статті присвячено розробці методичних рекомендацій щодо формування музично-естетичної культури сучасних підлітків – учнів закладів ЗСО засобами оперної музики в умовах постінформаційного суспільства.

Методи дослідження. Для реалізації мети означеного дослідження було застосовано низку взаємообумовлених методів, зокрема, теоретичного і емпіричного напрямів. А саме: аналіз та узагальнення наукових та науково-методичних праць українських і китайських учених, присвячених даної тематиці; педагогічне спостереження на уроках музичного мистецтва в закладах ЗСО України та Китаю; опитування, бесіди з досвідченими учителями музичного мистецтва, з учнями-підлітками, їх батьками, а також з майбутніми учителями музичного мистецтва.

Виклад основного матеріалу. Відомо, що класична музика, в тому числі музика відомих оперних творів, сприяє розкриттю внутрішнього світу людини, сутності її життя, моральних якостей, почуттів, вчинків, тому залишається важливим засобом формування

духовної культури, зокрема музично-естетичної та музично-театральної культури сучасних школярів, чим поширює роль мистецтва в процесі їх соціалізації та всебічного розвитку.

Оперну музику по праву вважають одним із високохудожніх жанрів. Опера – це жанр музично-драматичного мистецтва, історія, зіграна на сцені за допомогою музики. Згідно словника-довідника музичних термінів Ю. Юцевича, опера (з італ. – твір, дія, праця) – це «вид театрального мистецтва, музично-сценічний твір, заснований на синтезі музики, слова, дії» (Юцевич, 2002). Характерною ознакою оперного жанру є те, що «сценічна дія органічно поєднується з вокальною (солісти, ансамблі, хор) та інструментальною (симфонічний оркестр) музикою, досить часто з балетом і пантомімою, а також образотворчим мистецтвом» (Там само). В опері використовуються усі атрибути музично-театрального мистецтва. Йдеться про грим, сценічні костюми, декорації, світлові ефекти, піротехніку тощо. Головні герої оперного дійства не кажуть, а співають. Опера має значний потенціал для розвитку особистості, тому що вона не тільки стимулює провідні когнітивні процеси (мислення, сприйняття, уяву, пам'ять), але й сприяє розвитку високоморальної індивідуальної культури людини та системи власних цінностей.

Згідно з даними психологічних досліджень у підлітковому віці людини формуються важливі психічні новоутворення, що визначають подальший розвиток особистості (В. Абраменко, Ш. Анонашвілі, М. Алексеева М. Бахтин, І. Бех, М. Боришевский, І. Булах, М. Грицишин, Л. Долинська, М. Дригус, І. Козубовська, Конфуцій, Г. Костюк, О. Скрипченко, З. Огороднійчук, Л. Орбан, Ж. Пиаже, В. Рибалка, С. Тищенко, В. Татенко, А. Чебикин, Ю. Цзюї та ін.). Школярам цього віку властива емоційність, безпосередність у вираженні своїх почуттів та стосунків, сприйнятливність та цікавість. Саме в цьому віці створюється «особистий портрет» людини: формуються самооцінка, рівень та характер домагань, система ціннісної орієнтацій, культурна складова особистості. Підлітки відкриті для сприйняття культурних цінностей, накопичених людством, які є джерелом їхнього бажання бути схожими на дорослих, що дозволяє наголосити, що «вони готові прагнути до набуття культурних, естетичних та ціннісних якостей» (Психологія підлітка, 2008).

Однак у сучасних умовах, у зв'язку з бурхливим розвитком постінформаційного суспільства, музично-естетична орієнтація учнів-

підлітків «формується переважно під впливом мас-медіа та спілкування з однолітками, що призводить до споживання образів сумнівної естетичної цінності» (Го Цзюнь, 2023). Подібні музичні твори розраховані на «невибагливі смаки завдяки зручності сприйняття – нехитромудрої мелодії, простоти гармонійної мови, примітивної пульсації ритму, близькості тематичного змісту тощо» (Там само). Українські і китайські учителі музичного мистецтва не завжди «в змозі надати серйозний вплив на цей процес, тому, що вони часто не мають належної професійної підготовки» (Го Цзюнь, 2020). У даному контексті слід зауважити, що багато «розповсюджених традиційних методик музичного виховання застаріли й уже не є ефективними в нових умовах» (Там само).

Сучасна мистецько-педагогічна наука і практика доводять, що загальна музична освіта у шкільні роки має бути, не тільки засобом мистецького навчання, а і шляхом до всебічного розвитку та культурного становлення особистості (Федорець, 2023). Проте, на практиці, в більшості закладів ЗСО, викладання театраль-но-музичного жанру на уроках музичного мистецтва часто зводиться лише до поверхневого знайомства учнів з лібрето відомих опер. Але при цьому, саме музично-драматична та художньо-сценічна складові шедеврів оперного жанру, створених як національними, так і всесвітньо відомими композиторами-класиками, залишаються поза увагою школярів. Причин тому багато: мала кількість годин, передбачених для викладання дисциплін «Музичне мистецтво» та «Мистецтво» в навчальних планах закладів ЗСО; недостатній рівень фахової підготовленості значної частини учителів музичного мистецтва до роботи з сучасними учнями; нестача ефективних методичних розробок щодо викладання класичної, в тому числі, оперної музики в умовах постінформаційного суспільства; відсутність ціннісного ставлення до високоякісної музики як в багатьох країнах, так і в деяких педагогічних колективах обох країн; слабка навчально-матеріальна, зокрема комп'ютерно-технологічна база кабінетів музичного мистецтва в багатьох школах, гімназіях та ліцеях тощо (Федорець, 2023).

На думку науковців (Н. Ашихміна, І. Барановська, Н. Батюк, Н. Кьон, В. Лабунець, І. Левицька, Лінь Янь, Лу Хуачжао, Л. Масол, І. Малашевська, О. Реброва, О. Ростовський, М. Федорець, Яо Ямін та ін.), учителі предметів гуманітарного циклу, зокрема, учителі музичного мистецтва, поряд з батьками учнів є відповідальними за формування у сучасних підлітків музично-естетичної культури, в тому числі, формування

інтересу до оперної музики та набуття навичок її сприймання. Даний аспект загальної музичної освіти учнів у зв'язку з подальшим розвитком постінформаційного суспільства та глобалізації, потребує додаткового дослідження та вимагає значного підвищення компетентності працюючих учителів музичного мистецтва, а також модернізації професійної підготовки майбутніх учителів мистецького профілю.

У педагогічній науці музичну освіту пов'язують з процесом «організованого засвоєння базових елементів соціального досвіду, трансформованих у різні форми культури» (Клеман, 2003, с. 4-5). Під музично-естетичною культурою учені розуміють результат комплексної інтегрованої художньої, зокрема, музичної освіти, що «включає вміння орієнтуватися у різних музичних жанрах, стилях і напрямках, знання музично-теоретичного та естетичного характеру», набуття відповідного музично-естетичного досвіду, критичного мислення, достатній «музичний смак, вміння емоційно реагувати на зміст музичних творів» (Там само), а також набуття творчих і виконавських навичок, зокрема, сприйняття музики, розумінню музичної мови, співу, гри на музичних інструментах тощо.

Отже, на наш погляд, музично-естетична культура особистості в умовах постінформаційного суспільства – *є інтегральним духовним художньо-когнітивний конструктом, сутність якого характеризується наявністю у людини певного художньо-естетичного досвіду та культурної (ключової) компетентності, що охоплює знання, вміння та відповідні цінності; усвідомлення тезаурусу музичної спадщини людства та художньої картини світу, що обумовлює достатній рівень культурного розвитку особистості, забезпечує можливість глибокого емоційного сприйняття творів музичного мистецтва, розуміння музичної мови, художніх образів, закарбованих в музичному контенті, а також дозволяє адекватно-критичне оцінювання музики.*

На думку М. Федорця та Сян Хаоран, зміст цього поняття (музично-естетичної культури особистості в умовах постінформаційного суспільства) також включає різноманітні художньо-творчі чинники, що гармонічно взаємодіють між собою. А саме:

🎨 достатню музично-художню грамотність, що дозволяє розуміти основні музичні складові та поняття, на кшталт, – характер музики, ритм, темп, гармонія, мелодія тощо, а також наявність відповідних знань про історію музики, стилі, жанри, видатних композиторів та виконавців;

✚ уміння активного сприйняття музики, що пов'язано з можливістю уважного та глибокого усвідомлення контенту музичного твору, розуміння смислового значення художніх образів та засобів художньої виразності, а також з наявністю відповідного емоційного відгуку з боку слухача;

✚ схильність до музичної творчості, до здатності художнього самовираження через різні форми музикування, включаючи, як прояви виконавської майстерності, так і створення власних музичних творів;

✚ набуття людиною змалечку достатнього музично-естетичного смаку та критичного мислення в галузі мистецтва, що, на думку сучасних учених, досягається «особливо складною, специфічною та багатогранною роботою» (Федорець, Сян Хаоран, 2023) учителів музичного мистецтва, яка пов'язано з набуттям учнями здатності визначати якість та естетичну цінність музичних творів, а також соціокультурний, інтелектуальний та емоційний вплив цих творів на окремих слухачів та суспільство в цілому;

✚ сформованість певного музично-естетичний досвіду особистості, який на думку Сюй Сінчжоу є ментальним конструктом, що «охоплює інтенцію оцінювання виразних рис музичних творів, спрямовану на осягнення їх художньо-образного змісту та його інтерпретацію у творчій діяльності на ґрунті сформованого конгломерату цінностей» (Сюй Сінчжоу, 2023, с. 2), а також пов'язаного з емоційним ставленням людини, особистими уподобаннями, відповідними знаннями, уміннями та здатністю до «сприйняття і творчого аналізу мистецьких явищ» (Там само);

✚ наявність соціальної та культурної взаємодії між людьми, тому, що музично-естетична культура охоплює соціальні аспекти спілкування через музику, зокрема, через участь у колективному музикуванні, відвідуванні концертів, музично-театральних вистав та інших культурних подій, які сприяють становленню спільної культурної ідентичності.

Отже визначимо певні особливості сучасних уроків музичного мистецтва в закладах загальної середньої освіти України і Китаю, націлених на розвиток сприйняття оперної музики школярами підліткового віку:

✚ такі уроки мають бути художньо-педагогічним заняттям і, одночасно, умовним відвідуванням музично-театральних вистав;

✚ основою продуктивності такого уроку є результат кумулятивної (сумісної) дослідницької та творчої праці вчителя і школярів;

✚ сприйняття художніх (оперних) образів на уроках слід розглядати як діалог між слухачами, композитором та виконавцями, які за допомогою музичних звуків розповідає про те, що відбувається в житті людини чи суспільства;

✚ набуття готовності до сприйняття на уроці класичної (оперної) музики є важливим етапом процесу художнього пізнання, пов'язаного з певним музичним забарвленням та розвитком уваги, мислення, уяви, пам'яті підлітка, що сприяє формуванню його естетичної свідомості;

✚ для розуміння учнями задуму композитора та художнього змісту оперного твору необхідне опанування учнями відповідних музикознавчих відомостей, а також активізація їх творчого мислення;

✚ усвідомлення підлітками естетичної цінності оперного твору та його художніх образів досягається на уроках завдяки розвитку у них музично-естетичної чутливості в різних формах її прояву;

✚ адекватне сприйняття класичного, зокрема оперного твору в процесі загальної музичної освіти можливо лише в результаті діяльнісного підходу в перебігу роботи на уроках.

Методичні рекомендації щодо формування музично-естетичної культури учнів підліткового віку закладів ЗСО України та Китаю в умовах постінформаційного суспільства.

Наш досвід роботи, накопичений в закладах ЗСО м. Одеси (Україна) дозволяє представити деякі методичні рекомендації стосовно вирішення означеної проблеми. У першу чергу йдеться про застосування в процесі формування музично-естетичної культури підлітків засобами оперної музики інноваційних мистецьких педагогічних технологій задля набуття «зацікавленості школярів осягненням соціокультурного контексту оперних творів та забезпечення емоційної залученості учнів» (Го Цзюнь, 2023, с. 33). Використання означених мистецьких педагогічних технологій також важливо для «розгортання художньої комунікації навколо розуміння та обговорення художньої картини світу, закарбованої в мистецьких творах» (Там само). Отже, в процесі формування музично-естетичної культури учнів підліткового віку засобами оперної музики найбільш продуктивними, на наш погляд, є наступні інноваційні мистецькі педагогічні технології:

✚ організація віртуальних екскурсій до театрів опери та балету з використання відповідних мультимедійних-ресурсів та онлайн-платформ, де учні можуть ознайомитися з різноманітним оперного репертуару, переглянути в онлайн-режимі фрагменти відомих опер, дізнатися історії їх створення, оцінити якість різних постановок та ознайомитися з відомими виконавцями;

✚ використання інтерактивних додатків та технології віртуальної реальності для отримання імерсивного (immersive – занурювати) досвіду в галузі оперної музики, що може включати в себе віртуальні екскурсії за куліси оперної сцени з можливістю «потрапити» у робоче середовище театру та навіть спробою «виконати» роль оперного співака, режисера тощо через спеціальні симулятори;

✚ використання музичних ігор та педагогічних додатків, які базуються на оперної тематиці та допомагають учням у вивченні оперних сюжетів, засвоєнні спеціальних термінів, прізвищ композиторів та артистів, а також сприяють розвитку музичного сприйняття та ознайомленню з особливостями різних оперних стилів;

✚ створення аматорських спільнот та форумів для обговорення оперної музики, де підлітки можуть обмінюватися враженнями від відвідування вистав, висловлювати свої думки про постановки та сучасні інтерпретації класичних оперних творів;

✚ використання сучасних комп'ютерних мистецьких технологій для створення учнями власних варіантів аранжувань або реміксів відомих оперних композицій, що допомагає їм експериментувати з цифровими звуками, створювати власні версії відомих арій, ансамблів тощо;

✚ використання оперної музики як основи для підготовки трансхудожніх проєктів, які поєднують музику, хореографію, образотворче мистецтво, літературу й театр, та сприяють розвитку творчого мислення та навичок мистецької комунікації;

✚ організація віртуальних мистецьких турнірів та конкурсів між закладами ЗСО, де підлітки можуть демонструвати власні інтерпретації арій та сцен з відомих опер;

✚ участь школярів через онлайн-платформи у віртуальних майстер-класах від відомих оперних артистів, диригентів, режисерів;

✚ створення інтерактивних мультимедійних ресурсів, які розкривають історію опери, її розвиток, творчі шляхи видатних композиторів та виконавців за допомогою використання

аудіовізуальних технологій і демонстрації різних жанрів та стилів оперної музики;

✚ відвідування оперних театрів за допомогою використання віртуальної та розширеної реальності, зокрема, створення інтерактивних вистав, де учні можуть створювати свої власні сценарії та виступати в ролі режисерів або акторів;

✚ запуск творчих проектів, де підлітки можуть створювати власні оповідання чи вистави, інтегруючи елементи оперної музики з власними креативними ідеями для запису та обробки вокального голосу, оригінальні саундтреки або ремікси з відомих оперних композицій.

Отже, здійснене дослідження доводить, що використання інноваційних мистецьких технологій в процесі формування музично-естетичної культури учнів сприяє не лише розумінню ними відомих музичних творів, але й розвитку у підлітків певних комп'ютерно-технологічних компетентностей необхідних в умовах постінформаційного суспільства. Набуття таких компетентностей можуть зробити процес вивчення музики, зокрема, оперної музики, більш захоплюючим, інтерактивним та доступним для широкого кола учнівської молоді, що сприяє формуванню культурної (ключової) компетентності (НУШ, 2016) та всебічному розвитку їх особистості в умовах постінформаційної доби.

Висновки. Отже, процес формування музично-естетичної культури учнів підліткового віку закладів ЗСО України та Китаї засобами національної та світової оперної музики в умовах постінформаційного суспільства відіграє важливу роль у формуванні та розвитку різних якостей, зокрема:

✚ інтелектуального та емоційного удосконалення особистості, розвитку музично-творчих здібностей, тому, що оперна музика вимагає від людини підвищеної уваги щодо розуміння музичної мови, сутності та деталей сюжету, художніх образів, засобів художньої виразності, розвитку різних видів музичного слуху та музичної пам'яті, чим сприяє більш глибокому сприйняттю та розумінню музики;

✚ набуття учнями культурної (ключової) компетентності, відповідних знань і умінь, розуміння художніх цінностей та художньої картини світу, гарного музично-естетичного смаку та відповідного критичного мислення;

✚ розвитку емоційної сфери дитини, тому, що оперна музика відома своєю емоційною насиченістю та здатністю передавати глибокі почуття через музично-драматичні образи, що сприяє підвищенню емоційної чутливості учнів, набуттю ними емоційного інтелекту (EI), умінню відчувати, розпізнавати та висловлювати свої емоції через музичну мову;

✚ стимулювання креативного мислення учнів, тому, що оперна вистава поєднуючи в собі музичне (вокальне та інструментальне), образотворче, театральнo-сценічне й хореографічне мистецтва, а також професійне вокальне, хорове та інструментальне виконавство, різнобічні елементи сценічної поведінки та спілкування, оригінальні сценарії, режисерські та диригентські рішення, музичне аранжування тощо, розвиває творчий підхід учнів як до мистецтва, так і до явищ навколишнього середовища, людських стосунків та почуттів;

✚ соціокультурної адаптації підлітків, тому, що оперна музика часто відображає культурні особливості минулого та історичні події в формі художніх образів. Вивчення оперної музики, ознайомлення з творчістю видатних національних і всесвітньо відомих композиторів, виконавців, диригентів дозволяє учням краще розуміти культуру свого народу та культуру інших народів, а також сприяє формуванню глобальної свідомості;

✚ виховання толерантності, емпатії та розуміння інших людей, їх культурних традицій та звичаїв, тому, що опера може бути місцем зустрічі різних культур, стилів та ідей, а вивчення різних оперних традицій допомагає як формуванню толерантного підходу до людської різноманітності, так і набуттю культурної самосвідомості.

Отже, в умовах постінформаційного суспільства, де доступ до знань є легким і швидкоплинним, вивчення оперної музики може виступати як засіб формування системного художньо-естетичного пізнання мистецтва, з перенесенням цього пізнання до явищ та подій повсякденного життя. У даному контексті, формування музично-естетичної культури підлітків – учнів закладів ЗСО України та Китаю за допомогою оперної музики не тільки поглиблює знання про культуру та мистецтво та розширює творчі й критичні здібності, а і сприяє їхньому всебічному розвитку.

ЛІТЕРАТУРА

Ван, Ангу (2003). Деякі проблеми в практиці базової музичної освіти в Китаю. *Часопис Нанкінського університету мистецтв*, 64-65 (Van, Angu (2003). Some problems in the practice of basic music education in China. *Journal of Nanjing*

- University of Arts, 64-65. URL: <https://kns.cnki.net/KCMS/detail/detail.aspx?dbcode=CJFD&filename=NJBY200301017>.
- Го, Цзюнь (2023). *Підготовка майбутніх учителів музичного мистецтва до формування культурної компетентності школярів засобами інноваційних мистецьких технологій* (дис. ... докт. філософії). Одеса: ПНПУ імені К. Д. Ушинського (Guo, Jun (2023). *Preparation of future musical art teachers for the formation of cultural competence of schoolchildren by means of innovative art technologies* (PhD thesis). Odesa: SUNPU named after K. D. Ushynsky).
- Го, Цзюнь (2020). *Формування музичної культури школярів в Україні і Китаї. Культура, освіта, творчість: світові технології, авторські ідеї, традиції і новаторство*. Збірник матер. II Міжнар. наук.-практ. конфер., (сс. 65-70). Одеса (Guo, Jun (2020). *Formation of musical culture of schoolchildren in Ukraine and China. Culture, education, creativity: world technologies, author's ideas, traditions and innovation*. Proceedings of the II International scientific and practical conference, (pp. 65-70). Odesa).
- Дін, Юнь (2016). *Формування музичної культури молодших школярів у процесі фортепіанного навчання в мистецьких позашкільних закладах освіти* (дис. ... канд. пед. наук). Київ (Ding, Yun (2016). *Formation of musical culture of junior schoolchildren in the process of piano training in art out-of-school education institutions* (PhD thesis). Kyiv. URL: https://npu.edu.ua/images/file/vidil_aspirant/dicer/D_26.053.08/dis_Ding_Yun.pdf
- Клеман, Х. (2003). *Музика: обережно – повітря отруєне! Секретні дослідження*, 9, 4-5 (Kleman, H. (2003). *Music: be careful – the air is poisoned! Secret research*, 9, 4-5).
- Масол, Л. (2006). *Методика навчання мистецтву у початковій школі: посібник для вчителів*. Київ: Видавництво «Ранок» (Masol, L. (2006). *Methods of teaching art in elementary school: a guide for teachers*. Kyiv: Ranok Publishing House).
- Концепція «Нова українська школа (НУШ)» (Concept “New Ukrainian School (NUS)”) (2016). URL: <https://mon.gov.ua/storage/app/media/zagalna%20serednya/nova-ukrainska-shkola-compressed.pdf>
- Психологія підлітка (2008). *Загальна характеристика психічного і особистісного розвитку підлітка* (Psychology of a teenager (2008). *General characteristics of the teenager's mental and personal development*). URL: <https://studentam.net.ua/content/view/3155/97/>
- Сюй Сінчжоу (2023). *Формування художньо-естетичного досвіду майбутніх учителів музичного мистецтва в процесі вокальної підготовки* (дис. ... докт. філософії). Одеса: ПНПУ імені К. Д. Ушинського (Xu Hsingzhou (2023). *Formation of the artistic-aesthetic experience of future musical art teachers in the process of vocal training* (PhD thesis). Odesa: SUNPU named after K. D. Ushynsky).
- Федорець, М., Сян Хаоран (2023). *Проблема формування естетичного смаку учнів мистецьких шкіл в сучасних умовах. Музична та хореографічна освіта в контексті культурного розвитку суспільства. Матеріали і тези ІХ Міжнародної конференції молодих учених та студентів, Т.2*, (сс. 3-7). Одеса: ПНПУ імені К. Д. Ушинського (Fedorets, M., Xiang Khaoran (2023). *The problem of forming the aesthetic taste of students of art schools in modern conditions. Musical and choreographic education in the context of cultural development of society. Materials and theses of the IX International Conference of Young Scientists and Students, Volume 2*, (pp. 3-7). Odesa: SUNPU named after K. D. Ushynsky).

Федорець, М. (2022). Загальна музична освіта України: розвиток в умовах інтеграції до європейського культурного простору. *Південноукраїнські мистецькі студії*, 21-26 (Fedorets, M. (2022). General music education of Ukraine: development in the conditions of integration into the European cultural space. *South Ukrainian art studies*, 21-26). URL: <https://journals.pdpu.od.ua/index.php/artstudies/issue/view/3>.

Що таке емоційний інтелект, для чого він потрібен і як його розвинути в собі (What is emotional intelligence, why is it needed and how to develop it in oneself) (2019). URL: <https://blog.agrokebety.com/shcho-take-emotsiynyy-intelekt>

Юцевич, Ю. (2002). *Словник-довідник музичних термінів* (Yutsevich, Yu. (2002). *Dictionary-reference book of musical terms*). URL: <http://term.in.ua/indeks.html?term=%D0%9E%D0%9F%D0%95%D0%A0%D0%90>

SUMMARY

Fedorets Mykola, Wang Jiabin. Formation of teenagers' musical-aesthetic culture through opera music.

The article deals with one of the urgent problems of the spiritual development of modern youth – formation of teenagers' musical-aesthetic culture by means of classical music, in particular opera music. The article substantiates the relevance of the specified problem for the system of general music education, which is carried out in general secondary education institutions of Ukraine and China; updates the concept of musical-aesthetic culture in the conditions of the post-information society. The musical-aesthetic culture of the individual in the conditions of the post-information society is considered in the article as an integral spiritual artistic-cognitive construct, the essence of which is characterized by the presence of a person in a certain artistic-aesthetic experience and cultural (key) competence, which includes knowledge, skills and relevant values; awareness of the thesaurus of the musical heritage of mankind and the artistic picture of the world, which determines a sufficient level of cultural development of the individual, provides the possibility of a deep emotional perception of works of musical art, understanding of the musical language, artistic images imprinted in the musical content, and also allows an adequate and critical assessment of music.

The importance of involving modern teenage students to the most famous works of the national and world thesaurus of opera music is argued; some features of modern musical art lessons dedicated to familiarizing students with opera music are presented; methodological recommendations are given regarding the formation of musical-aesthetic culture of teenagers by means of opera music, as well as some methodological and technological aspects of preparing future music teachers of both countries to solve the specified problem in the conditions of the post-information society.

Key words: culture, musical-aesthetic culture, opera, opera music, general music education, musical art lesson, teenagers, students, pedagogical technologies, post-information society, future teachers of musical art, musical-aesthetic taste, artistic-aesthetic experience, competences, cultural (key) competence, artistic picture of the world.